

1917 október hó 25 en du 4 ora 30 perca
áttekintő lapja

DEBRECZEN

Előfizetési ár az évküldéssel:

WELYBEN:	VIDÉKEN:
Egy óra 1 korona	Egy óra 1 K 50 f.
Negyedévre 3	Negyedévre 4 K 50 f.
Egyes szám ára 8 fill.	Egyes szám ára 8 fill.

Negyvenkilencedik évfolyam.
79-ik szám.
Csütörtök, 1917 október 25.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Darsány-utca 7. szám. Telefon: 412.
Lapkiadó Korovitz Zsigmond.

A pénz

soha sem volt oly bőven, mint most. Ezzel szemben a pénznek soha sem volt oly kevés az értéke, mint most. Ha igaz az a közmondás, hogy a pénz nem boldogít, úgy áll ez különösen a mostani időkre.

A pénz, ez a legnagyobb világhatalom, amely békés időkben hirt, nevet, becsületet, mindent jelentett; amelynek csengése vagy suhogása a legszebb muzsikája volt az embereknek; amelyért életüket, becsületüket oda dobták, — ma oda jutott, hogy mellette bárki éhen halhat.

Ma az imádságba foglalt kenyér lett a nagyhatalom. Ma többet ér a falat kenyér, mint a guruló arany. Az a pénz-eső, mely az emberek közé hullott, annyi tiszta boldogságot sem hozott, mint az éhes embernek a falat kenyér.

Kezdi belátni, hogy az a büvör, amely eddig a pénzt körülfogta, csak amolyan üres burkolat volt, amelyet egy fuvásra foszlánnyá tépelt a háboru. Kezdi belátni, hogy a pénzért mégsem lehet mindent megszerezni. Van olyan valami a földön, amelyért pénznél nagyobb értéket kell fizetni.

És mégis. Még mindig akadnak olyanok, akik nem hagytak fel a pénz után való törtetésükkel. Vannak még, akik előtt a pénznél nincs becsesebb. Még a saját becsületük sem. Vannak olyanok, akik még most se hallanak semmi mást, mint a pénz hivatató csengését és úgy utána vetik magukat, hogy utjukban még a legszentebb érzelmeiken is keresztül gázolnak. És amikor már kincseket gyűjtöttek össze, tovább edzik magukat újabb pénz utáni hajszára. Vakon, ész nélkül rohannak a telhetetlenség nyugtot nem ismerő szekerén. Ezek megmaradtak továbbra is a pénz bolondjainak. Ezek előtt a pénz még ma is az a bálvány, amely előtt leborulnak.

A pénznek mindent átfogó uralma tehát csak azok előtt dőlt meg, akik átérezték ennek a nagy világot csapkodó viharának a tanulságait. Mert ez a vihar nagy tanítómester. Természete-

sen csak azok hallják a tanítását, akik kizárólag benne és vele élnek. Akik szívüknek minden dobbanásával, minden agysejtjeikkel a háboru szolgálatában állanak. Akik kizárólag csak a pénz csengését hallják, csak a pénz útját figyelik, azok természetesen nem figyelnek a háboru tanulságaira. Pedig ez az érzéketlenség, ez a vakság meg fogja magát bosszulni.

Ha majd a háboru elviharzásá után a háboru tanulságait, tapasztalatait látható és hallható értékekre fogják felváltani, s amikor kiderül, hogy a pénz eddig csak bitorolta a nagyhatalmat, bűvös dicsfényét, — mily keserű csatlódásra fognak ébredni a pénznek vak bolondjai. S ez be fog következni. Be kell következnie!

Mert ha az emberiség ez után a nagy vihar után nem keres magának olyan biztos menedéket, mint a kölcsönös szeretet, mely alatt mindenki megfér jó barátként, ahol egymás kölcsönös segítése a főcél, ahol a pénz csak eszköz és nem bálvány, úgy megérdemli az emberiség, hogy továbbra is a pénz uralja a világot és az szabja meg számára a világot lejtős utat.

A mindent átfogó szeretet és a pénz után való sóvárgás még csak ezután fogja döntő harcát megvívni.

Ujabb hibák a színháznál.

A színház igazgatósága, mely iránt nyilvánvalóan semmi előítéletet nem viselünk, de melyet a tárgyilagosság kritika álláspontjáról már jó néhányszor volt alkalmunk meg- és leírni, — állandóan gondoskodik arról, hogy róla való véleményünket a jövőben se változtassuk meg. Vége-hossza nincsen azoknak a ténykedéseknek, melyek tennünket eddigi meggyőződésünkben a helyett hogy megingatnának, csak megerősítenek. Ez a meggyőződésünk pedig abban kumulál, hogy a színház minden ellenvélemény s minden sajtó-reklám dacára soha nem volt még kimondottabban üzleti vállalkozás, mint az idén. A művészet inkább

csak jelszó, amiből valójában nagyon keveset találunk fel. Ehelyett azonban látnunk kell a helyárfelemelési kérvények egész, most már szinte beláthatatlan láncolatát, melynek — dacára az idény aránylag előhaladott voltának — semmiképpen nem akar vége szakadni.

Ezenkívül pedig a társulat páratlanul népes volta mellett látnunk kell a színészeknek olyan hihetetlen arányokban való agyondolgoztatását, aminőt egy harmadrendű társulatnál megmagyarázhatónak, sőt természetesnek kellene találnunk, az adott esetben azonban csak az igazgatóság példátlan nyereségvágyából magyarázhatunk.

A színészeknek a megengedhető mértékben való agyondolgoztatását, mely azután természetesen következmény gyanánt vonja maga után a művészet színvonal hanyatlását, helyesebben stagnálását, a nálunk eddigéle hallatlanul nagyszámú rendkívüli előadások teszik szükségessé. Az igazgatóság minden alkalmat megragad, hogy soronkívüli előadások tartásával gyarapítsa anyagi jövedelmét, anélkül, hogy ezekre a megfelelő előkészületeket megtenné. Így eshetett azután meg az a lehetetlen tréfa, hogy egy gyermek-előadásra „Mágus Miska”-i tűzték műsorra, amiről végre, igazi meglepetésünkre, még a színházzal legjobb viszonyban levő napi sajtó sem hallgatta el véleményét. Erről az abszurdumról tehát ez alkalommal nem kell tovább beszélnünk, de mégis a teljesség kedvéért leszögezzük. Szeretnénk nevezetesen, ha a mi listánkból semmi sem hiányzanék.

A másik körülmény, amire még utalni akarunk, nem kevésbé élénk világosságot vet a színháznál immár látszólag kiirihatalanul meghonosodott kiméletlen üzleti szellemre. Az évad kezdetén a színház igazgató a várossal kötött szerződésben arra kötelezte magát, hogy munkás-előadásokat fog tartani 40 fillér egységes helyár mellett. Miután hozzászoktunk és hozzászokhatunk már, hogy az igazgató minden ilyen kikötést utólag visszakönyörög a várostól, kíváncsian vártuk, hogyan fogja szerződésének ezt a pontját visszacsinálni. Mert hogy állani nem fogja, az egy pillana igazán volt kétséges előttünk.

Várakozásunkban természetesen nem is csalódtunk. Ebben az igazgatóságban nem is

A koncentrált fény

Ostam

**Gázzal töltve
2000 Wattig**

Uj típusok
Ostam-Azola
Gázzal töltött lámpák
25 és 60 watt
Csak az újra edzett
OSRAM szó kezekedik
a kiváló minőségért

lehet csatlódni. A munkás-előadások közül egy a napokban már végbe is ment: színvonaláról nem akarunk nyilatkozni, mert e sorok szerény írója nem volt jelen az előadáson, csak a mások nyilatkozataiból értesült róla. Ez pedig, ugyebár, nem elég megbízható értesülés. Hiszen az érték-ítéletek egyénenként olyan különbözők. De van valami, ami már nem az egyéni értékelés hatáskörébe vág, ez pedig az a tény, hogy a 40 filléres egységárak mellett voltak 1 koronás helyárák is, a mihez az igazgató utólag a tanács beleegyezését kérte.

A „D. K.” című színházbarát lap társaságának nem volt tudomást mindazokról és arról, hogy az előadások mellett 10 filléres egységáruak mellett voltak 1 koronás helyárák is, a mihez az igazgató utólag a tanács beleegyezését kérte. De van valami, ami már nem az egyéni értékelés hatáskörébe vág, ez pedig az a tény, hogy a 40 filléres egységárak mellett voltak 1 koronás helyárák is, a mihez az igazgató utólag a tanács beleegyezését kérte.

A „D. K.” című színházbarát lap társaságának nem volt tudomást mindazokról és arról, hogy az előadások mellett 10 filléres egységáruak mellett voltak 1 koronás helyárák is, a mihez az igazgató utólag a tanács beleegyezését kérte.

Orosz békefeltételek a párisi konferencián.

(P. t. b.) A munkások és katonák tanácsának végrehajtó bizottsága Skobelev volt közmunkügyi miniszternek az antant párisi konferenciájára való delegátusa után a következő ajánlatot dolgozta ki részére a béke kérdéskörben:

1. Oroszországnak a német csapatok által való kiürítése, Lengyelország, Litvánia és a lett tartományok autonómiája.
2. A török Örményország autonómiája.
3. Észak-Lotharingia kérdésének népszavazás útján való megoldása teljesen független leszavazással.
4. Belgium visszaállítása és kártalanítása nemzetközi alapon.
5. Szerbia és Montenegró visszaállítása nemzetközi alapon fizetendő kártalanítással. Szerbia utat kap az Adriai-tengerhez, Bosznia és Hercegovina pedig autonómiát.
6. A Balkán vitás területei ideiglenesen, a népszavazásig autonómiát kapnak.

7. Romániát a régi határok között visszaállítják, de megígéri, hogy Dobruzsának autonómiát ad és végrehajtja a berlini szerződés 3. pontját a zsidók egyenjogúsításáról.

8. Ausztria olasz tartományainak autonómiát ad a népszavazásig.

9. Németországnak visszaadják összes gyarmatait.

10. Perzsia és Görögország visszaállítása.

11. A belső tengerekbe vivő szorosok, valamint a Suez-i és a Panama-csatornának a semlegesítése. A kereskedelmi hajózás szabadsága, a hajók megállásának megszüntetése, valamint a kereskedelmi hajók megtorpedózásának eltiltása.

12. Valamennyi hadviselő fél lemond a fegyverkezletéről és hadisarcokról. Valamennyi fél, a háború folyamán elkövetett hadisarcokról lemond.

13. Minden ország lemond az előzetes kereskedelmi politikáiról, de valamennyinek köteleznie kell magát arra, hogy a háború után lemond a kereskedelmi blokádról és különleges vámelegységek kitéréséről.

14. A békeajánlatokat a békekongresszuson olyan megbízottak állapítják meg, akiket a nemzeti képviselők választanak. A főbb feltételeket a parlamenteknek jóvá kell hagyniuk. A diplomata kötelességük az, hogy nem kártsanak a nemzetközi joggal ellentétes elhatározásokat, amelyekkel éppen ebből az újból érvénytelennek kellene kijelenteni.

15. Fokozatos leeresztés szárazföldön és a tengeren, azután pedig a milic-katonaság rendszerének bevezetése.

irodalom.

Magyar demokrácia, magyar választójog. Írta Révai Mór. Ezekben a sor-döntő napokban, amikor a választójog kérdése a feszültség tetőpontjára ér, a momentumként jelenik meg Révai Mór könyve. Komoly szó ez a könyv a nemzet egyeteméhez, felhívás arra, hogy a nemzet minden egyes tagja, aki itt él és boldogulni akar, eszméljen rá azoknak a cselekedeteknek és elhatározásoknak nagy horderejére, melyek a világháború kelles közepén az ország jövőjét döntik el. Demokrácia és választójog — ez két pillér, amelyen a háború zivatarából új életre kelő Magyarország felépül. Csak a választójog talajából fakadhat ki az igazi demokrácia. Ebből az alapgondolatból indul ki Révai Mór, amidőn a magyar demokrácia és a magyar választójog alapföltételeit teszi kutatásai tárgyává. Révai a külföldről importált demokrácia ideológiájával és a „Világáramlat” üres és hamis jelzőjével szemben a magyar demokráciát tűzi ki; azt a magyar demokráciát, melyben a nemzet minden tagja boldogulhat, amelyben érvényesülhet minden készség, amely a nemzeti állam fejlesztésében közreműködni hajlandó, melyben nem születés és rang, hanem az egyéni érték az irányadó, s amely a szellemi kultúrára akarja alapítani nagyságát és hatalmát. Ennek a demokráciának a kialakulását van hivatva lehetővé tenni az a választójog, amely a nemzet minden arra való tagját felruhazza a lehetőséggel, hogy a nemzet sorsának intézésében résztvehessenek. Amikor tehát Révai azt kutatja, hogy milyen legyen ez a választójog, legelsőbbben is ennek a kérdésnek szenteli figyelmét, mely módokkal és eszközökkel érhető el a választójog útján a kultúra erőteljes fejlesztése, mert e nélkül a modern demokrácia kialakítása lehetetlen. — Behatóan

ismerteti az általános választójog hatását azokban az államokban, ahol az be van vezetve, valamint a magyar választójogi mozgalmat, s azokat a törekvéseket, amelyek a magyar választójogi mozgalmakat megindították. E ropant érdekes, tanulságos összefoglalás, valamint a speciális magyar szükségletek megállapítása során jut Révai arra a konklúzióra, hogy Magyarországnak olyan választójogra van szüksége, amely egyik erős eszköze legyen a magyar szellemi kultúra fejlesztésének. Ez a választójog pedig az, amely semmiféle más cenzust nem ismer, mint a szellemi cenzust. Révai kuncsoltja, hogy ez a választójog a legigazságosabb, de mellett az biztosítja a magyarságnak és az intelligenciának vezető szerepét, ez telet meg a belső és külső életben a magyarságnak, különösen pedig a munkás-szocializmusnak. És ez az, amely az általános választójog talaját készíti elő. A könyv második sorában megérzik szerzőnk az a maggyőződéses törekvése, hogy a magyarországi szükségességét megértesse s éppen ezért akkora dolgozta fel tárgyát és csoportosította igen gazdag anyagát, hogy mindenki, s főképpen a tágabb közönség, amely inkább lajagot, az a könyvből alapos tájékoztatást nyerhessen. A könyv 7. — koronáért minden könyvtárakban kapható.

Olcsó regény. A jövő hónap elején új könyvsorozat első kötetét fogja szétzórni a magyar olvasók között az Athenaeum könyvtárából. Az egymást egymón követő könyvek „Olcsó regény” címen jelennek meg. Az „Olcsó regény” hatalmas kulturális programmal indul annak, mert mindenki számára hozzáférhetővé teszi a legjobb, a legérdekesebb, ami magyar és a külföldi regényirodalomban. Mindenki kezében meg fog fordulni az „Olcsó regény”, mert egy-egy 100 oldalas kötet ára 60 fillér lesz. Ez lesz a legszép, a legkedvesebb, a legizgalmasabb és a legolcsóbb regény. Az „Olcsó regény” a legjobb, a legérdekesebb munkákat adja, könnyen kezelhető, modern formában, művészi kiállításal, 60 fillérért. Minden kötet borítékát Vadász Mihály, a kitűnő festő és grafikus rajzolja, így minden kötet külön meglepetés lesz. Az „Olcsó regény” a legjelesebb magyar írók: Jókai, Mikszáth, Rákosi Viktor, Ambrus, Bródy, Bíró, Krúdy stb. művei mellett a külföldi regények közül is a legjobbakat: Dostojevszky, Tolstoj, Shaw, Anatole France, Conan Doyle, Leroux, Rosny, Poe, Mark Twain stb. legszebb regényeit 60 fillérért adja mindenkinek a kezébe.

APOLLO

Ma

Előadások 6-kor, fél 8-kor, 1/10 órakor

A senki fia

bohó szerelmi játék 4 felvonásban.

Főszereplők: Csontos Gyula, Lenkeffy Ica, Gyártás Dezső, Haraszthy Hermin, Lajthay Károly, Sziklai József.

URANIA

Ma

NORDISK FILM

A hűn árnyékában

bűnügyi dráma 3 felvonásban.

Homunkulisette

filmparódia 4 részben. Főszereplő Le Vallis.

Előadások 6-kor, fél 8-kor és 1/10 órakor.

363. v. k. sz.
1917.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak 1917. Pk. II. 9767/3. számú végzése folytán közhírre tétetik, miszerint Roth Mór részére 5000 kor. tőke, enuek 1917. év aug. 16. napjától számítható 6%-os kamatai és az eddig összesen 380 kor. 29 fill. perköltség erejéig 1917. évi augusztus hó 28-án bíróilag lefoglalt és 1428 koronára becsült női kalapok, üzletberendezés és egyéb ingóságok **1917. évi október hó 31-én délelőtt 10 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben, Ferenc József-ut 77. sz. alatt meg tartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltak részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1917. évi október hó 19-én.

Tihanyi Vilmos
bírói kiküldött.

Dugót

használtat,

kilónként 14 koronával fizetek és előleges kérédezés nélkül átveszem utánvéttel

A. Kohn
Prag, Karolinental 496.

Bevásárló kerestetik.

Mezei egerek irtására

legélszerűbb a csábító illatú
LÖFFLER-féle baktériumos egérirtószert
alkalmazása; minden 100 hold szántóföldre fél liter irtószert szükség **biztos sikerre** való kitűzés érdekében; alkalmazása egyszerű.
Ára literenként 150.- K portonmentesen szállítva, postán utánvéttel, használati utasítással.

Győri Lipót baktériumos egér- és patkány-irtószerek terjesztési vállalata
Budapest, V., Ujpesti Rakpart 3/D. sz.
Telefon 89-32.

XXXIII-ik magyar királyi jótékony célu államsorsjáték.

Ezen pénzsorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célokra fordítottatni. Ezen sorsjátéknak összesen 14,885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475,000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 200,000 K készpénzben.

Továbbá:

1 főnyer.	30,000 K készp.	20 nyer. á 20 K	4,000 K készp.
1 "	20,000 " "	40 " " 150 "	6,000 " "
1 "	10,000 " "	100 " " 100 "	10,000 " "
1 "	5,000 " "	200 " " 50 "	10,000 " "
5 nyer. á 1000 K	5,000 " "	2500 " " 20 "	50,000 " "
5 " " 500 "	2,500 " "	12000 " " 10 "	120,000 " "
10 " " 250 "	2,500 " "	14885 nyer. összesen	475,000 K készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1917. évi december hó 6-án.
Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a m. kir. lottojövédéki igazgatóságtól Budapest (Vámp-lota) portonmentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon, s a legtöbb dohánytőzsdeben és váltóüzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld a m. kir. Lottojövédéki igazgatóság.

Sörét!

Lágyvas sörét, mely pótolja teljesen az ólomsörétet, megfelelő hordképessége többszörösen kipróbálva, körülbelül 3-4 mm. átmérőjű, gömbölyű szemekben

kilogrammonként 8 korona.

Szállítható postán, utánvéttel.

Számtalan elismerő levél és utánrendelés.

BERÉNYI BÓDOG

vasnagykereskedés

Aggybecskerek.

Meg akar szabadulni ön
a rheuma, csusz és köszvénytől?

Igy a legbiztosabb szer a

Kanyó-féle

Rheumozon

amely bel- és külföldön szabadalmazott, 51758. sz. védjegyzett, amely ezreknek adta vissza az egészségét.

Senki e hirdetést ne vegye reklámnak, engemet vagy szeremet mindenki nem ismerheti, hanem mindenki saját maga győződjön meg annak jóságos hatásáról, amely teljesen gyógyít. **Utasítással együtt 10 koronáért megküldöm utánvét mellett.**

Hirdetésemre kérem ügyelni, mert papírhiány miatt ritkán jelenik meg.

KANYÓ SÁNDOR

szabadalmazott rheuma gyógyszer készítő

Budapest, IV. Szarka-utca 7.

Lokomobilok magánjáróvá

való átalakításához szállítjuk az összes öntvényeket, tengelyeket, talplemezeket stb. stb. Lokomobilokat magánjáró gőzgépekké becserélünk. Bővebbet

Friedrich Testvérek

gépgyárában, Temesvár.

Munkás leányok
felvétetnek Honvéd-utca 16. sz.

"MELDER"

Talpalja cipőjét
mindenki önmaga

"Melder"
sodrony-talppal!

Lyukas cipőn új talpat pótol!

Kellemes! Ruganyos! Zajtalan!

El nem veszihető!

Kereskedőknek nagyforgalmi cikk!!!

Kapható nagyban a magyarországi vezérképviselőnél:

Weissenlöw Zs., Budapest, I.,

Lógodi-utca 50. Telefon 136-74.

Szabászati tanfolyam.

Tisztelettel értesitem a hölgyközönséget, hogy lakásomon **Faragó-utca 18.** alatt folyó évi nov. hó 1-től

szabászati és varrási tanfolyamot

nyitok. A tanulni óhajtok **alapos kiképzést** nyernek mindenféle **női ruha, fehérnemű, fiu- és gyermekruhák**ból.

A tanulás ideje alatt **díjtalanul** varrhatnak.

Jelentkezést a mai naptól elfogadok.

Halászné Hüsi Eszter,

szabászati tanítónő.

Eladó ház.

Szepességi-utca 49. számú ház eladó. Értekezhetni a tulajdonosokkal levélben, Kentner Lujza Szentés, Kossuth-u. 8. sz.

**!! Nagy megtakarítás !!
üzleteknek, gyáraknak, mal-
moknak és gazdaságoknak.**

A létező legjobb és legtartósabb

Papírszárgát

Csomagolásra 2, 2 1/2, 3 és 4 mm. vastagságban kg.-ként K 3-50, 100 kg. K 340 -

Postaosomagokhoz klgr.-ként K 420, 100 kg. K 400 -

Szőlőkötözéshez (2 és 2 1/2 mm.) kg.-ként K 3-50, 100 kg. K 340 -

Zsákzeinegnek 4 mm-esből vágya és kötegelve kg.-ként K 3-60, 100 kg. K 350 - árban szállítja pécsi raktáraiból utánvéttel a

**Pécsi Kereskedelmi és Ipar-
bank R.-T. áruosztálya Pécs**

5 kgnál kevesebb nem küldhető.

Papírkötetek.

Elismerő nyilatkozatok.

Nagyobb rendeléseknél engedmény.